BLUE PRINT
NEPALI -124 (2023-2024)
CLASS-XII

Section	Details of topic/section	Types of questions	No of Questions	Weithage
Vyakaran	✓ **Chanda-** Parichaya, Mahatwa, Chanda kaa 1ng awa tatwa, gan parichaya. Anustuv, Totak, Shikharani. ✓ **Alankar-** Parichaya, Mahatwa, Alankar kaa Prakar. Upama, Slesh, Atisayokti.	MCQ	12	12x1=12
RituVichar (Khanda Kavya)	Basanta ra Hemanta (Matrai)	MCQ	8	8x1=8
Upanyash	Juneli Rekha	SA	5	5x2=10
PrativaPariychaya	I) Lekhnath Poudyal, II) Bal Krishna Sama, III) Parijat.	SA	3	3x2=6
Katha	I) Tyo Feri Farkala, Bhawani Vikshu II) Rup ko mulya, Bal Krishna Sama III) Ujyali Ko Aansu, Hridaya Chandra Sing Pradhan.	SA SA	3 2	3X2=6 2x3=6
Nibanda	I) Hai Hai Angreji, Laxmiprasad Devkota II) Hamro Rastriya Chaad Ra Sayapatri Phul, Vishnuram Rai	SA LA	2 1	2x2=4 1x4=4
Natak	I) Natak Sadharan Parichaya II) Ekanki Natak “Bandhini”	SA SA	1 2	1X2=2 2X3=6
Nepali Sahitya ko aithihasik parichaya	I) Nepali Bhasako Parichaya, II) Nepali Upanyash	SA	3	3X2=6
Writing Section	✓ Nibanda Lekhan	LA	1	1X5=5
	✓ Patra Lekhan	LA	1	1x5=5
Internal Assessment	Periodic Assessment (5) Multiple Assessment (5) Reading and Speaking Skills (5) Subject Enrichment Activities (5)			20
Total				100

SAMPLE QUESTION PAPER–2023-24

विषय नेपाली (CODE–124)

कक्षा–(XII)

निर्धारित समय – 3 घण्टा   अधिक्तम अङ्क – 80

यस प्रश्नपत्रलाई खण्ड 1 र 2 गरी दुई भागमा विभाजन गरिएको छ।
खण्ड 1 मा वस्तुपरक बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू रहेका छन्।
खण्ड 2 मा रहेका सबै प्रश्नहरू वर्णनात्मक छन्।
प्रत्येक प्रश्नसङ्ख्यामा दिइएका निर्देशनलाई पालन गर्दै सोधिएका प्रश्नहरूका उत्तर लेख्नुहोस्।

प्रश्न सङ्ख्या	**खण्ड – 1** **बहुवैकल्पिक वस्तुपरक प्रश्नहरू**	**अङ्क**
1.	**निम्नलिखित बहुवैकल्पिक प्रश्नहरूका सही विकल्प चुनेर लेख्नुहोस्।**	(12x1=12)
i.	काव्यको .... लाई अलङ्कार भनिन्छ। A. छन्द। B. आभूषण। C. साहित्य। D. निबन्ध।	
ii.	अलङ्कारका कति भेद छन् ? A. चार। B. पाँच। C. दुई। D. तीन।	
iii.	कुनै दुई वस्तुको रूप, गुण आदिको समानता विचारेर तुलना गरे कुन अलङ्कार हुन्छ ? A. उपमा। B. अतिशयोक्ति। C. श्लेष। D. अर्थालङ्कार।	
iv.	अतिशयोक्ति अलङ्कारमा ....को उल्लेख गरिएको हुँदैन। A. उपमेय। B. उपमान। C. विषयी। D. उपमावाचक।	
v.	यति, गति र लय मिलेको वर्ण, मात्रा आदि गन्ती गरेर कविता रचना गरिने निश्चित मान वा रूपलाई .... भनिन्छ। A. अलङ्कार। B. छन्द। C. कविता। D. गद्य।	

vi.	वार्णिक छन्दमा गण कतिवटा हुन्छन् ? A. चार। B. तीन। C. दुई। D. आठ।	
vii.	।।। भए .... गण हुन्छ। A. न। B. स। C. म। D. भ।	
viii.	"हिमाली पाखाका उदरबिच छन् औषधिहरू, पहाड़ी पाखामा नव तरुलता छन् फलहरू। उक्त पङ्क्ति कुन छन्दमा रचिएको छ ? A. तोटक। B. शिखरिणी। C. शार्दूलविक्रीडित। D. उपमा।	
ix.	तलको कुन विकल्प तोटक छन्दको गण सङ्केत हो ? A. ।। ऽ - ।। ऽ - ।। ऽ - ।। ऽ, B. ।।। - ।।ऽ - ।।ऽ - ऽऽ। , C. ।। ऽ - ।।ऽ - ।।ऽ - ऽऽ।, D. ।। - ।।। - ऽऽऽ - ।।ऽ,	
x.	'आँखा मृगका जस्तै सुन्दर छन्।' उक्त वाक्यको 'जस्तै' – शब्दमा उपमा अलङ्कारको कुन अङ्ग प्रयोग भएको छ ? A. उपमेय। B. उपमान। C. उपमावाचक शब्द। D. साधारण धर्म।	
xi.	शार्दूलविक्रीडित छन्दमा चरण वा पाउको अन्तिम वर्ण .... हुन्छ। A. लघु। B. गुरू। C. हलन्त। D. अनुस्वार।	
xii	छन्दमा यतिलाई के पनि भनिन्छ ? A. गति B. आवृत्ति C. विराम D. गण	

2.	**निम्नलिखित काव्यांश पढ़ेर सोधिएका बहुवैकल्पिक प्रश्नहरूका सही विकल्प चुनेर उत्तर लेख्नुहोस्।**	(8x1=8)	
	नाम-शेष भयो सारा पुरानू शिशिर-स्थिति। लियो वसन्तले अर्को नयाँ गौरव-पद्धति ॥ ऋतु हुन् अरु पाँचोटा, वसन्त ऋतु-राज हो। लोक गौरवले भर्नु यसैको मुख्य काज हो ॥ वसन्तमा समानै छन् ठण्डी गर्मी दुवै गुण। तुल्य-तुल्य दया-दण्ड राजाका हुन् विभूषण ॥ देखिन्छ नाऽतिशीतोष्ण महिमा ऋतु-राजको। दया-दण्डज्ञ राजाको नीति झैं राजकाजको ॥ पशु-पक्षी लता–वृक्षलगायत चराचर। ऋतु-नायकको गर्छ प्रेमले स्वाऽऽगताऽऽदर ॥ सेतो कमलको छाता मञ्जरी-मय चामर। ऋतु-राजत्वका चिह्न देखिन्छन् अति सुन्दर ॥ भुमराहरु वीणाको दिव्य झङ्कार गर्दछन्। गुण-गायक भै पङ्क्षी गानमा तान भर्दछन्। बर्र बर्र लता-वृक्ष लावा झैं फूल छर्दछन्। पुतली नर्तकी-तुल्य नाचदै अघि सर्दछन्। मलयाऽचलको वायु लगातार सिरीसिरी। कलिला पालुवा-रूप पङ्खा हम्कन्छ सुस्तरी ॥ सजाये-को छ सर्वत्र दिव्य सौन्दर्यको रथ। शान्तिको जल छर्केको खुला आनन्दको पथ ॥ सारा वन बगैंचामा सजायेको छ आसन। ऋतु-राज उतैबाट गर्छ त्यो शुभ-शासन ॥ दिव्य आनन्दको रङ्ग, दिव्य कान्ति तरङ्ग छ। दिव्य उन्नतिको ढङ्ग, दिव्य सारा प्रसङ्ग छ।। त्यो दिव्य रङ्ग पायेका लता-वृक्ष वनस्पति। देखिन्छन् योग्य नेताका रैती झैं उन्नताऽऽकृति ॥		
i.	**उक्त काव्यांश ऋतुविचारको कुन विचारबाट उद्धृत गरिएको हो ?** A. शिशिर विचार। B. ग्रीष्म विचार। C. वसन्त विचार। D. हेमन्त विचार।		
ii.	**ऋतुविचार खण्डकाव्यका रचनाकार को हुन् ?** A. कविशिरोमणि लेखनाथ पौड्याल। B. महाकवि लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा। C. नाट्यसम्राठ बालकृष्ण सम। D. आदिकवि भानुभक्त आचार्य।		

iii.	**कुन ऋतुको स्थिति शेष भएर वसन्त आएको हो ?** A. ग्रीष्म। B. वर्षा। C. शिशिर। D. हेमन्त।	
iv.	**वसन्त ऋतुलाई किन ऋतुराज भनिएको हो ?** A. जाड़ो पनि गर्मी पनि भएकाले। B. साह्रै जाड़ो कम्ति गर्मी भएकाले। C. न जाड़ो न गर्मी एवं सबैतिर सुन्दर भएकाले। D. न जाड़ो न गर्मी एवं सबैतिर हरियाली नभएकाले।	
v.	**'दिव्य' शब्दको अर्थ कुन सही छैन ?** A. चहकिलो। B. प्रकाशमय। C. मनोहर। D. अँध्यारो।	
vi.	**यस ऋतुमा कसले विणाको झङ्कार झैं आवाज निकाल्छन् ?** A. पुतली। B. पक्षी। C. पशु। D. भुमरा।	
vii.	**यस ऋतुमा कसले गानमा तान भर्दछन् ?** A. पुतलीले। B. चराले। C. मौरीले। D. हावाले।	
viii.	**कविले उक्त ऋतुमा लता-वृक्ष वनस्पतिलाई केसँग तुलना गरेका छन् ?** A. योग्य रैतीसँग। B. योग्य नेतासँग। C. सुकेको जङ्गलसँग। D. तातो हावासँग।	
खण्ड 2 (वर्णनात्मक प्रश्नहरू)		
3.	**निम्नलिखित प्रश्नहरूका संक्षेपमा उत्तर लेख्नुहोस्।**	5x2=10
i.	जुनेली रेखा उपन्यासमा कहाँको अनि कहिलेको चित्रण गरिएको छ ?	
ii.	हट्टाबाहर भन्नाले के बुझिन्छ ?	
iii.	जसेले सञ्चमानसँग के विन्ति बिसायो ?	
iv.	साहेबले मालिनीसँग कस्तो प्रस्ताव राख्यो ?	
v.	मालिनीले पुतलीबाट के प्रेरणा पाई ?	

4.	**निम्नलिखित प्रश्नहरूका संक्षेपमा उत्तर लेख्नुहोस्।**	3x2=6
i.	लेखनाथ पौड्याललाई कुन उपाधिले सम्मानित गरिएको थियो ?	
ii.	बालकृष्ण समले किन आफूलाई शमशेर जबरा भन्न रूचाएनन् ?	
iii.	पारिजातका कुनै दुईवटा कृतिको नाम लेख्नुहोस्।	
	निम्नलिखित प्रश्नहरूका उत्तर लेख्नुहोस्।	
5.	'भोलि दिउँसो ठीक तीन बजेतिर एकचोटि आइदिनुहुन्छ कि ?' यो वाक्य कसले कसलाई भनेको हो ?	2
6.	"रानु कोइला खानी जस्तै नराम्री थिइन्, त्यसैले उनीभित्र हीराभन्दा उज्ज्वल सौन्दर्यको प्रकाश थियो, त्यो आजको प्रकाशमा तल्लीन भयो।" यहाँ 'उनीभित्र हीराभन्दा उज्ज्वल सौन्दर्यको प्रकाश थियो' भनेको के हो ?	2
7.	यात्रीले जाने बेलामा सानीलाई कति दिनमा फर्किन्छु भनेको थियो ? ती दिनको प्रतीक्षा सानीले कसरी गरी ?	2
8.	विमल र डाकुको चरित्रबारे प्रकाश पार्नुहोस् ।	3
9.	सानीको जीवनको उद्देश्य कहिलेदेखि हरायो ?	3
	निम्नलिखित प्रश्नहरूका उत्तर लेख्नुहोस्।	
10.	लक्ष्मीप्रसाद देवकोटाले अंग्रेजी पढ्ने प्रेरणा कसरी पाएका थिए ?	2
11.	नेपाली समाजमा सयपत्री फूलको महत्त्व कुन समयमा बेसी हुन्छ ?	2
12.	'हाइ हाइ अङ्ग्रेजी' निबन्धबाट देवकोटाले के आह्वान गर्दैछन् ?	4
	निम्न प्रश्नहरूका सङ्क्षेपमा उत्तर लेख्नुहोस्।	
13.	साधारण अर्थमा नाटक भनेको के हो ?	2
14.	बन्दिनीको भनाइमा क्रान्ति कसरी जन्मिन्छ ?	3
15.	आधुनिक नाटकले हामीलाई के सन्देश दिन्छ ?	3
16.	**निम्न प्रश्नका उत्तर लेख्नुहोस्।**	(3x2=6)
i.	नेपाली भाषाको सर्वप्राचीन रूप कुन हो र यो कुन सालमा कपिएको थियो ?	
ii.	नेपाली भाषालाई किन साझा भाषाको रूपमा चिनिन्छ ?	
iii.	निम्नलिखित कुनै दुई उपन्यासका रचनाकारहरूको नाम लेख्नुहोस्- रूपमति, बसाइँ, तीन घुम्ती, आज रमिता छ।	
17.	तल दिइएका कुनै एक विषयमा लगभग 150 शब्दमा निबन्ध लेख्नुहोस्। ➢ सूचना प्रौद्योगिकीको महत्त्व। ➢ परोपकार। ➢ अनेकतामा एकता।	5
18.	समयको महत्त्व जनाउँदै छात्रावासमा बस्ने बहिनीलाई एउटा पत्र लेख्नुहोस्। **अथवा** आफूलाई चाहिएका कुनै तीन पुस्तकहरू मगाउँदै प्रकाशक, जनपक्ष प्रकाशन, गान्तोकलाई एउटा व्यवसायिक पत्र लेख्नुहोस्।	5